

7. Копчак Л. Проект, "Гірська школа" і наукове співробітництво [Текст] Л. Копчак, В. Хруш // Гірська школа Українських Карпат. – 2006. – №1. – С.58.
8. Янг К. С. Диагноз – Интернет - зависимость / К. С. Янг // Мир Internet. – 2000. – № 2 – С. 24-29.

Химчук Л. И. Влияние интернета на формирование личности учащегося младшего школьного возраста, которые проживают в горной среде.

В статье изложен теоретический обзор современных исследований проблемы взаимовлияния технологизации общества и специфики особого природно-этнического горного среды, в которой находятся учащиеся младшего школьного возраста, обеспечение информационной безопасности школьников. Проанализированы закономерности и особенности этого феномена. Проанализированы основные понятия данной проблемы: "кибер – пространство", "Интернет – аддикт", "Телемания", "Интернет – зависимость" и механизмы их возникновения. Выяснен уровень информированности родителей о последствиях пользования телевизором и компьютером.

Ключевые слова : компьютерные сети, Интернет, Интернет-зависимость, Телемания, кибер-пространство, Интернет-аддикт.

Khimchuk L. I. Impact of the internet and the formation of personality television junior pupils living in the high environment.

The theoretical review of current research problems of mutual technologization our society and the specifics of the special nature of the ethnic mountainous environment in which students are school age, information security students. Regularities and features of the phenomenon. Pointed out the basic concepts definite problem : "cyber – space", the "Internet – addikt", "telemaniya", "Internet – dependence" and their formation mechanisms. It is shown awareness of the consequences of parents use TV and computer.

Keywords: computer network, Internet, Internet - addiction telemaniya, Cyber – space , the Internet – addikt.

Шереметьєва С. Г.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття присвячена теоретичному аналізу підготовки майбутніх вчителів технологій, особливостям організації навчального процесу у вищому педагогічному навчальному закладі. Особлива увага приділяється лекції як виду навчальних занять.

Ключові слова: вища освіта, вчителі технологій, лекція.

В умовах науково-технічного прогресу, розвитку сучасної економіки та виробничої сфери зростає потреба у висококваліфікованих спеціалістах, здатних до конкурентної боротьби та мобільності на ринку праці. Це зумовлює розробку нових підходів до підготовки майбутніх фахівців усіх спеціальностей, в тому числі і педагогічних.

Згідно Закону України "Про вищу освіту" вища освіта забезпечує фундаментальну, наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликання, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовку та підвищення їх кваліфікації.

Водночас модернізація вищої освіти зумовлює удосконалення організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, його змісту і структури. Встановлено, що зміст вищої освіти – обумовлена цілями та потребами суспільства система знань, умінь, навичок, професійних, світоглядних і громадянських якостей, що має бути сформована в процесі навчання з урахуванням перспектив розвитку суспільства, науки, техніки, технологій, культури та мистецтва.

Одними з основних напрямів реформування вищої освіти в Україні є удосконалення структури підготовки спеціалістів та забезпечення якості освітньої діяльності.

У розв'язанні цих завдань велика роль належить вищим педагогічним навчальним закладам, виконати яку вони можуть лише вдосконалюючи усі ланки навчально-виховного процесу.

Встановлено, що навчально-виховний процес забезпечує можливість:

– здобуття особою знань, умінь і навичок у гуманітарній, соціальній, науково-природничій і технічних сферах;

– інтелектуального, морального, духовного, естетичного і фізичного розвитку особи, що сприяє формуванню знаючої, вмілої та вихованої особистості.

Основними напрямками діяльності вищого педагогічного навчального закладу є підготовка фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів; підготовка та атестація наукових, науково-педагогічних кадрів; науково-дослідна робота; спеціалізація, підвищення кваліфікації, перепідготовка кадрів; культурно-освітня, методична, видавнича, фінансово-господарська, виробничо-комерційна робота.

При цьому наукова діяльність у системі вищої освіти включає виконання науково-дослідних робіт, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації.

Отже, система підготовки вчителів технологій – це система, що включає зміст навчання (структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти і певної кваліфікації); форми організації навчання, методи навчання і засоби навчання.

Слід відмітити, що метод навчання є взаємопов'язана діяльність викладача і студентів. Методи навчання можуть бути класифіковані за різними характеристиками, зокрема:

– за джерелом знань (словесні, наочні, практичні);

– за пізнавальною діяльністю (дослідницький, експериментальний, проблемно-пошуковий метод);

– за логікою пізнання (індуктивний, дедуктивний, синтез, аналіз, співставлення, порівняння, узагальнення);

– самостійна робота (робота з підручником, виконання курсового та дипломного проекту);

– колективна розумова діяльність (мозкова атака, дискусія);

– за імітацією об'єкта (вирішення виробничих ситуацій, розігрування ролей, ділова гра).

При цьому словесні (вербальні) методи – це методи словесної передачі і слухового сприйняття. Вони поділяються на монологічні (розповідь, пояснення, лекція) і діалогічні (бесіда, диспут, семінар).

Особливе значення в організації навчального процесу мають форми організації навчання як спеціально організована діяльність викладача і студентів, що відбувається за встановленим порядком у певному режимі.

Встановлено, що навчальний процес у вищих педагогічних навчальних закладах здійснюється у таких формах:

– навчальні заняття;

– самостійна робота;

– практична підготовка;

– контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять у вищих педагогічних навчальних закладах є: лекція; лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація.

За сучасних умов, коли головна увага вищої школи зосереджена на всебічному підвищенні якості професійної підготовки спеціалістів, а відтак посилюється роль самостійної роботи студента, значення лекції невпинно зростає. Це зумовлено насамперед

тим, що лекція – надзвичайно ємне педагогічне явище, а лекційному викладанню притаманний цілий ряд переваг порівняно з іншими формами організації й методики навчальної роботи студентів.

У процесі дослідження встановлено, що основними перевагами лекції є:

Лекція, на відміну від підручників, оперує значно більшими можливостями щодо врахування специфіки аудиторії, новітніх наукових досягнень.

Вона озброює студента не тільки знаннями, а й переконаннями, умінням давати критичну оцінку матеріалу, що розглядається.

На лекції враження від матеріалу, що вивчається, значно зростає завдяки живому слову, інтонації, міміці й жестам викладача, лектора.

Лекція відкриває можливості прямого контакту лектора зі слухачами, що значно посилює їхню увагу. До того ж залежно від сприйняття аудиторією матеріалу, що подається, лектор може вносити необхідні корективи у свій виклад під час лекції.

Лекційне викладання дуже економне в часі: за дві академічні години висококваліфікованої лекції студент отримує інформацію, на яку під час самостійної роботи йому довелося б витратити набагато більше часу.

Лекція має особливе професійно-педагогічне значення для тих студентів, які готуються до педагогічної діяльності.

Встановлено, що завдання лекції полягає в тому, щоб дати систематичний виклад основних питань курсу, найбільш складних тем, що становлять фундамент науки, але зберігати при цьому вони мають логічну стрункість і послідовність курсу в цілому.

Лекції покликані розкривати методологічні основи даної науки, розкривати завдання і перспективи її розвитку, ознайомлювати слухачів з новітніми її досягненнями. Не випадково великий вчений Д. І. Менделєєв говорив, що викладачі, як світочі науки, мусять стояти на висоті сучасних знань в своїй спеціальності.

Вузівська лекція має сприяти розвиткові логічного мислення студентів з його різноманітними розумовими операціями – порівняння, аналізу, синтезу, абстрагування, узагальнення, систематизації тощо, спонукати їх до міркування, думання.

Слід відмітити, що лекція повинна визначити напрям, зміст і характер інших форм навчальної роботи (семінарські заняття, лабораторні роботи, інші види самостійної роботи студентів). Обов'язкове поєднання лекції з іншими методами сприяє не лише кращому засвоєнню знань, а й перетворенню їх на переконання. Лекція повністю досягає своєї мети тільки за умови, що вона будується з урахуванням майбутньої спеціальності студентів.

Лекція повинна викликати у студентів любов до обраної спеціальності, збуджувати в них інтерес до неї. Також лекція покликана формувати в студентів потребу самостійної праці, прагнення до збагачення своїх знань, до серйозної самостійної творчої праці.

Встановлено, що лекція повинна сформувати ряд умінь і навичок самостійно працювати, вчити студентів культурі розумової праці (слухання лекції, вміння її записати, конспектування першоджерел наукових посібників, техніка проведення експерименту, його наукового опрацювання тощо).

Особливого значення в організації навчального процесу у вищих педагогічних навчальних закладах набуває методична концепція лекційного курсу. Адже є підстави стверджувати, що лекційний курс тієї чи іншої навчальної дисципліни тільки тоді виконає свої навчально-виховні завдання, коли він відповідатиме важливим загальнодидактичним вимогам до його побудови. Зокрема, такими вимогами до структури лекційного курсу є:

1. Виділення як обов'язкових вступної, тематичної, заключної, а також оглядових і установчих лекцій.

2. Запровадження добре продуманої системи взаємозв'язків викладача і студента на лекції.

3. Активізація пізнавальної діяльності студента на основі принципу проблемності.

З'ясовано, що основними видами лекцій є: вступна, тематична та оглядова та заключна. Так, вступна лекція має дати студентам загальне уявлення про завдання і зміст усього курсу, розкрити структуру й логіку розвитку конкретної галузі науки, техніки, культури, взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Головне завдання вступної лекції – сприяти розвитку у студентів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння.

Тематична лекція має різноманітне значення у загальній структурі курсу. Вона присвячується розкриттю конкретних тем навчальної програми (звідси її назва).

Оглядову лекцію нерідко читають перед або під час виробничої практики. Її головне завдання полягає в тому, щоб сприяти забезпеченню належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Оглядову лекцію читають також студентам перед виконанням дипломної роботи або державними іспитами, абітурієнтам перед вступними іспитами, студентам-заочникам. В останньому випадку її нерідко називають ще установчою. У переддипломній і передекзаменаційній оглядових лекціях головна увага приділяється висвітленню методологічних проблем поряд із рекомендаціями до організації самостійної роботи студентів.

У заключній лекції підбиваються підсумки вивченому й викладеному матеріалу з даного предмета в цілому через виділення вузлових питань лекційного курсу і зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань для подальшого навчання і майбутньої професійної діяльності студентів. Спеціальним завданням заключної лекції є стимулювання інтересу студентів до глибшого вивчення даного предмета, визначення методів самостійної роботи в даній галузі.

Особливого значення набувають психолого-педагогічні передумови підвищення ефективності вузівської лекції. Адже ефективність вузівської лекції залежить не лише від глибокої змістовності лекції та її методологічної основи, а й від ряду психологічних особливостей пізнавальної діяльності студентів – потреб, інтересу, уваги, вольових та емоціональних процесів, які тією чи іншою мірою сприяють кращому засвоєнню, осмисленню тієї інформації, яку студент дістає під час лекції.

Встановлено деякі психолого-педагогічні передумови підвищення ефективності вузівської лекції. Це насамперед: формування відповідної мотивації у студентів до лекцій, вміння розкривати цінність знань для слухачів з позиції практики, показувати студентам значущість вибраного курсу, розвивати у них звичку наполегливо й зосереджено працювати, зберігати високу довільну й мимовільну увагу. Останнє особливо важливе.

Відомий педагог П. Ф. Каптерев якось зазначив, що навчати неухважного все одно, що наповнювати бездонну діжку. Досвід інших викладачів переконує: щоб студенти були уважними на лекції, викладач має навчитися “панувати” над матеріалом. Цьому багато в чому сприяє мова викладача, інтерес студента до лекції, а також ціла серія прийомів, “задачний” характер викладу матеріалу. Викладач має бути уважним до всього, що відбувається в аудиторії під час лекції, виявляючи вимогливість і такт. Він зобов'язаний повернути у сферу свого впливу не тільки аудиторію в цілому, а й кожного студента. Важливою психолого-педагогічною умовою ефективності лекції виступає міра пізнання лектором самого себе: використовувати свої можливості, власні творчі потуги, а не прагнути лише до копіювання навіть і кращих зразків.

Отже, система підготовка вчителів технологій включає зміст навчання, форми організації навчання, методи навчання і засоби навчання. Одним з основних видів навчальних занять у вищих навчальних закладах є лекції, що надає можливість систематичного викладу основних питань курсу, що становлять фундамент науки.

Використана література:

1. *Алексюк А. М.* Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія : підручник. – К. : Либідь, 1998. – С. 455-470.
2. *Биковська О. В.* Позашкільна освіта : теоретико-методичні основи : моногр. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2008. – 336 с.
3. *Галушко Т. Є.* Лекція у вищій школі. – К. : Видавництво “Вища школа”, 1971. – 75 с.
4. Закон України “Про вищу освіту” // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 20.
5. *Кузьміна Н. В.* Методы исследования педагогической деятельности. – Ленинград : изд-во Ленинградск. гос. унив. им. А. А. Жданова, 1970. – 114 с.
6. Освіта в Україні. Нормативна база. – К. : КНТ, АТІКА, 2004. – 492 с.
7. Позашкільна освіта в Україні : навч. посіб. / за ред. О. В. Биковської. – К. : ІВЦ АЛКОН, 2006. – 224 с.
8. *Скрипченко О. В., Падалка О. С., Скрипченко Л. О.* Психолого-педагогічні основи навчання : навч. посіб. – К. : Український Центр духовної культури, 2005. – С. 469-471.
9. *Сущенко Т. І.* Позашкільна педагогіка : навч. посіб. / Т. І. Сущенко. – К. : ІСДО, 1996. – 144 с.
10. Технологія : освітньо-професійний комплекс (частина І, ІІ) : галузь знань 0101 – Педагогічна освіта, напрям підготовки 010103 – Технологічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень – 6.010103 “Бакалавр педагогічної освіти” : посібник / упоряд. : М. С. Корець, Т. Б. Гуменюк, А. І. Макаренко, О. П. Гнеденко / за ред. доктора пед. наук, проф. М. С. Корця. – К. : НПУ, 2010. – 400 с.
11. *Штокман И. Г.* Вузовская лекция. Практические советы по методике преподавания учебного материала. – К. : “Вища школа”, 1981. – 151 с.

Шереметьева С. Г. Система підготовка учителів технологій.

Стаття посвячена теоретичному аналізу підготовки учителів технологій. організації учебного процесса в высшем учебном заведении. Особенное внимание уделяется лекции как виду учебных занятий.

Ключевые слова: образование, учителя технологий.

Sheremeteva S. G. The system of teacher training technology.

The article deals with the theoretical analysis of features of teacher training technologies.

Keywords: teacher training technology.

Щур Н. Б., Нечипорук Ю. Г.
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ВИРОБНИЧИЙ ТРАВМАТИЗМ В УКРАЇНІ: СТАН І ПРИЧИНИ

У статті проаналізовані статистичні дані виробничого травматизму і профзахворювань за 2009–2010 рр. Розглянуті проблеми, основні чинники і причини виробничого травматизму характерні для України на сучасному етапі її соціально-економічного розвитку.

Ключові слова: травматизм, умови праці.

Додержання конституційних прав громадян на безпечні та здорові умови праці є головним принципом державної політики в галузі охорони праці. Відповідно до цього принципу в Україні побудовано систему державного нагляду за охороною праці, а головним завданням Держгірпромнагляду залишається комплексне управління охороною праці та забезпечення ефективного державного нагляду за додержанням законодавства про охорону праці [1].

Проблема створення безпечних і нешкідливих умов праці в Україні існувала завжди. Щорічно майже 17 тисяч осіб стають інвалідами внаслідок травм і профзахворювань. Чисельність пенсіонерів по трудовому каліцтву у 2010 році перевищила 100 тисяч, а